

gevoegd,
en wat
waren

in Ethi-
gevalle-
ande dit

ende aan-
nam, ver-
met veel
denreeds.
en dat de
mij uitge-
den voor
opwaarts-
igd „waar-
ren door
ik geheel
ig noodig
men ant-

ikt, want
g. Zonder
incident

en.
ir zekere
leer dan
en.

zich zal
ting niet

e dagen.
zij zich
ging. Zij
festigend
e stam-
reeniging

tering hij,
opgraven
en, noch
dus open-
anonen,
ben, om
maar in

kieszings-
gt. Maar
ganisme
och ook
steenen,
moeten
en staat,
et ambt.
kerkbe-
ng komt
oe biedt
and. Men
a leenen
het in-
ari ont-

ijn broe-
t de ge-
eft mijn
loorleefd,
t in uw
atstoken.
om mijn
het der
even op
gemeente
oe weinig
g ik een
broeder,
ef terug
de gave
niet elk
cht, met
e te zoe-
e schaa-
de ander.
en tekst,
everstigd
arbeid,
Kuyper
re over
b. 10 en

der Am-
in „De
r“. Een
z) door
artikel
nd sch

Gheel

van Dr
In allen
ting, het
domine
t blin-
an het
n, 1891,

Dat standpunt is sindsdien, zoover ik weet, niet verlaten.

Betekent dat dan dat de Ethische Vereeniging geen scheidslijn erkent? In geen deelen. Tusschen ethisch en confessioneel loopt een grens; tusschen ethisch en vrijzinnig ook. Maar nu eischt het ethisch beginsel dat ieder voor zichzelf uitmaakt — zonder eenige controle — aan welke zijde die grens hij wenscht te leven.

Als een pur sang vrijzinnige vroeg: mag ik lid worden van de Eth. Ver.? Dan zou ik antwoorden: natuurlijk, zoo goed als ieder ander, maar ik vrees dat ge er u niet thuis zoudt voelen. Aan een volbloed confessioneel zou ik precies 't zelfde zeggen. Wie van rechts of links wil komen, die kom, maar hij zij zich bewust dat hij een grens overschrijdt. Anders wordt het teleurstelling.

Dat is de geest, waarin de Eth. Ver. is opgericht. En mij is geen enkel feit bekend waar uit blijkt dat men nu iets anders wil. Wanneer het waar is dat een lid der Vereeniging aan een vrijzinnige heeft gezegd dat tusschen vrijzinnig en ethisch eigenlijk geen verschil bestaat, dan zeg ik: lees „loopgraaf“ i.p.v. „verschil“ en de zaak is in orde.

Maar als nu eens de modernen bij tien-, of honderdtallen zich aansloten?

Zou men dan ten einde toe in die houding kunnen volharden?

Allen hebben toch in die Vereeniging gelijke rechten?

En als het dan op een stemming aankwam?

Men opent de mogelijkheid, dat men ten slotte uit eigen huis verdreven wordt.

Zulk werken in de ruimte kan fataal worden.

— Een grootsche onderneming.

Wat reeds lang op de wenslijst voor onze kerken heeft gestaan, is nu tot een begin van vervulling gekomen.

Hoe werd het onder ons niet als een gemis gevoeld, dat wij nog niet hadden een bijbelverklaring, welke stond op de hoogte van den tijd en aan rechtmatige wetenschappelijke eischen voldeed.

Maar thans heeft Prof. Ridderbos van Kampen de verklaring van het eerste deel van Jesaja de wereld ingezonden. Het omvat de hoofdstukken 1 tot 39.

En dit boek staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van een grootsche onderneming.

Uitgever Kok van Kampen vatte het plan op heel de Schrift op deze wijze te doen bewerken.

Behalve Prof. Ridderbos geven ook de professoren Aalders, Van Gelderen, Greydanus, Grosbeide en Noordzij zich ertoe, terwijl men voornemens schijnt ook andere Gereformeerde theologen aan te zoeken.

We hebben hier dus met een eerste proeve te doen.

En deze wekt het vertrouwen, dat het plan slagen zal.

Gelijk men weet, heeft ook wijlen Ds J. C. Sikkel iets dergelijks beproefd.

Het is evenwel bij de verklaring van Genesis gebleven.

De opzet was te wijsch.

Hoe gunstig toen ook de tijd voor de uitgave van boeken was, een constructie als waarvoor daarmee de grond werd gelegd, ging de draagkracht te boven.

De uitgave van Kok getuigt al dadelijk van beter inzicht.

Daarom hebben we alle hoop, dat zij ook tot een goed einde zal worden gebracht.

Daarvan zal ongemeene sterkte op ons Gereformeerde leven uitgaan.

Onze predikanten en studenten ontvangen een betrouwbare verklaring.

En — worden de volgende deelen bewerkt gelijk Prof. Ridderbos het deed — dan zullen ontwikkelde gemeentelieden er evenzeer van kunnen profiteren.

Want Prof. Ridderbos geeft zijn verklaring in voor ieder verstaanbare taal. Alleen in voetnoten veroorlooft hij het zich meer wetenschappelijk te spreken. Hierbij zou ik de vraag willen stellen: waarom werd het Hebreuwsche woord daar in Hollandsche lettertypen overgebracht? Was men bevreesd, dat de Hebreuwsche letters het gewone publiek zouden doen schrikken? In dat geval heb ik er vrede mee, want ook anderen dan theologen moeten deze uitgave koopen. Anders zag ik liever Hebreuwsche karakters.

Deze verklaring biedt tegelijk een nieuwe vertaling.

Daarmede zijn we hartelijk ingenomen.

Toen destijds de kwestie van een nieuwe of herziene bijbelvertaling op het agendum van een onzer Synodes voorkwam, hebben wij als onze overtuiging uitgesproken, dat deze niet recht tot stand kon komen zonder bijbelcommentaar.

Een vertaling is op zichzelf reeds een verklaring. De kortste verklaring, die men zich denken kan.

De voorarbeid, welke aan een goede bijbelvertaling moet voorafgaan, is op zichzelf reeds bijbelverklaring.

Pleit er dan niet alles voor, om tegelijk ook dien voorarbeid in zijn meest rijpen vorm in druk vast te leggen?

Ook onze statenvertalers gaven in hun kanttekeningen tegelijk ook een verklaring.

Een vertaling alleen laat altijd onbevredigd. Men wil gaarne van de vertalers rekenschap hebben, waarom ze zoo hebben overgezet en niet anders. Ook dwingt een drukken der verklaring de bewerkers als vanzelf tot een nog nauwkeuriger vertaling.

Daarom begroeten we deze bijbelverklaring te hartelijker.

Er kan op den duur een betere vertaling der Schrift uit groeien.

Of de uitgave van „Tekst en Uitleg“ onder redactie van den Groninger Hoogleraar Van Veldhuizen bevruchtend op dit plan heeft gewerkt, weet ik niet.

Wel bleek, dat die Groninger boekjes er goed ingaan. Zelfs in onze kringen worden gebruikt. Dit kan spoorlag zijn geweest om ook van onze zijde dit te ondernemen.

In ieder geval is de uitgave van Kok geen copie van „Tekst en Uitleg“.

Men krijgt hier niet eerst de geheele vertaling voorop en dan een doorlopende paraphrase van den inhoud.

Doch Prof. Ridderbos behandelt het eerste deel van Jesaja pericoop voor pericoop. Hij geeft dan ook de vertaling pericoopsgewijze en doet die op den voet volgen door de verklaring. Dit vergemakkelijkt het gebruik zeer.

Ook wordt dieper op den zin ingegaan, bij moeilijkheden langer stil gestaan. „Tekst en Uitleg“ gaat gewoonlijk heel vluchtig een bijbelboek door. Dikwijls ontvangt men op plaatsen, waarover men gaarne eenig meer licht ontstoken zou zien, niet de minste voorlichting.

Daarvoor heeft Prof. Ridderbos zich gewacht. Natuurlijk zal in het gebruik weleens blijken, dat men niet op alle vragen antwoord bekent.

Maar dat gebeurt ten slotte bij iedere commentaar.

Over het geheel echter zal men met bevrediging dit werk gebruiken.

De inzet van deze grootsche onderneming was al bijzonder gelukkig.

Men zou dit boek ook kunnen beschouwen als de kostelijke vrucht van de eenheid in de tweeërlei opleiding.

Hadden we geen dubbele opleiding, een onderneming als deze zou niet zulk een goede kans hebben.

Het dubbel stel hoogleraren werkt in dit opzicht zeker niet in het nadeel onzer kerken.

Want ervaring leerde, dat slechts weinige predikanten met wetenschappelijke aanleg zooveel tijd aan den praktischen arbeid konden ontfangen, om hierin hulp te verleen.

En waar nu de hoogleraren van beide inrichting zoo sterk door hetzelfde beginsel werden gedreven, bracht de tweeërlei opleiding ten deze een vroeger ongedacht profijt.

Nog even willen we een proeve geven van Prof. Ridderbos' verklaring.

Men zal zien, dat hij zich zoo nauw mogelijk bij de Statenvertaling aansluit en ook in de veranderingen haar metalen klank weet te behouden.

Ik kies daarvoor Jesaja 1:13—20:

Gaat niet voort, leugachtige offergave te brengen: eene gruwel-branding is ze. Mij, Nieuwemaansdag en Sabbath, samenkomsten uitroepen — ik verdraag geen goddeloosheid en feestgedrang! Uwe nieuwemaansdagen en uwe hoogtijden haat Mijne ziel, zij liggen op Mij als een last, Ik ben moede ze te dragen! En als gij uwe handen uitbreidt, bedek Ik mijne oogen voor u; ook als gij het gebed vermenigvuldigt, Ik hoor het niet; uwe handen zijn vol bloed.

Wascht u, reinigt u, doet uwe booze daden van voor Mijne oogen weg. Houdt op van kwaad-doen, leert goed-doen; legt u toe op het recht, helpt den verdrukten voort, richt den wees, voert de twistzaak der weduwe.

Komt toch, laat ons samen rechten, zegt de Heere; al waren uwe zonden als scharlakenen, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, als wol zullen zij zijn! Indien gij gewillig zijt en luistert, zult gij het goede des lands eten. Maar indien gij weigert en weder-spanning zijt, zult gij door het zwaard gegeten worden; want de mond des Heeren heeft het gesproken.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Critiek op de Christelijke vakbeweging.

I.

In dezen tijd van veel onvrede en misnoegen, van toenemende verdeeldheid en onrust op sociaal terrein, is ieder, die met de maatschappelijke vragen in aanraking komt, er op uit de oorzaken van deze verwarring op te sporen, en den weg tot verbetering der niet-rooskleurige toestanden aan te wijzen.

Met dat onderzoek is het socialisme spoedig gered.

Voor dit stelsel is er maar een zondebok, n.l.

het kapitalisme, en aan dat kapitalisme en de kapitalistische productiewijze wijten zij al den jammer, die in de sociale verhoudingen van vroegere en latere tijden gevonden wordt. Het eenige redmiddel is dan ook om of langs parlementairen of langs revolutionairen weg dezen maatschappijvorm omver te stooten, en den nieuwen, waarin het proletariaat van thans de macht in handen heeft, in te voeren.

Aan zulk een algemeenheid maken, maar dan op geheel andere wijze, sommige christenen zich eveneens schuldig. Zij kennen op de vraag, waar de oorzaak ligt, slechts een antwoord, en dat is: alle sociale ellende wortelt in onze zonde, en de weg der redding is de verlossing in Christus, maar met deze algemeene waarheid, die zeer zeker voorop moet gaan, zijn we niet klaar. Wij moeten in ons onderzoek dieper doordringen. Wij hebben op te sporen welke speciale sociale zonden tot dezen jammer geleid hebben, en op maatschappelijk terrein het kwaad aanwijzen, waaruit de onvrede gesproten is.

Ook dat is niet gemakkelijk.

Eenvoudig te zeggen, dat de schuld ligt bij de sociale ongerechtigheid der patroons is even leeg en onwettelijk als de oorzaak van alle verdeeldheid te schuiven op „den onbuigzamen nek der arbeiders“, en wij moeten met deze aanklachten voorzichtig zijn. Het sociale leven is te gecompliceerd dan dat er slechts één oorzaak valt aan te wijzen, en wij verraden niet te verdedigen oppervlakkigheid, indien wij ons laten verleiden om één bepaalde groep menschen in staat van beschuldiging te stellen.

Reeds om die reden is de bewering, die tegenwoordig meer opgeld doet, als zouden de onvrede en verwarring alleen te danken zijn aan de vakbeweging en de sociale actie, geheel bezijden de waarheid, en is het versje, dat indertijd in het geïllustreerde christelijk volksblad een plaats vond, in 'n eenzijdigheid valsch:

De Vakbeweging, zegt gij, bedoelt slecht overleg.

„Kan zijn! Alleen maar jammer: ze neemt den [vrede weg;]

Zij moge goed gemeend zijn, als eisch van onzen [tijd...]

Waar ze optreedt komt verdeeldheid, misnoegen, [onrust, strijd!]

Maar, zoo zegt misschien deze en gene, ligt er in dit rijm niet eenige waarheid, en slaat deze poetaster den bal heelmaal mis? Is niet sinds de opkomst der vakverenigingen en der arbeidersorganisaties de strijd verscherpt, en zijn niet door de welbekende solidariteit der arbeiders de conflicten vermenigvuldigd? Vroeger werd van botsingen en woelingen, als thans voorkomen, bijna niet vernomen, en heerschte er onder de werklieden veelal tevredenheid en vrede, maar in dezen tijd van sociale actie is de rust voorgoed weg, en is het voor een patroon bijna ondoenlijk om de harmonie met zijn werkvolk te bewaren.

Deze critiek richt zich ook tegen onze christelijke vakbeweging, en zij slaat in den laatsten tijd aan den eenen aanval na den anderen bloot. Zij wordt beschuldigd van niet vrij te zijn van Mammonisme, en zelfs in strijd met de Heilige Schrift bevonden en deze critiek kan niet stilzwijgend worden voorbijgegaan. Wanneer we zouden doen, alsof er geen wolkje aan de lucht donkerde, zouden we straks door de verpletterende werkelijkheid droef ontnuchterd worden, en daarom moeten we van de in onzen tijd groeiende afkeerigheid van de christelijke vakactie ons ernstig rekenschap geven.

Heeft ze recht van bestaan?

Is ze gegrond?

Op die vragen wil ik eerst in het algemeen een antwoord geven, om vervolgens enkele speciale opmerkingen te maken. Wat de algemeene zijde der zaak aangaat, moet ik beginnen toe te stemmen, dat de vakactie onvoorwaardelijk contrabande is, wanneer ze zich stelt op het standpunt van den klassenstrijd, en dus in de patroons en bezitters de natuurlijke vijanden en onderdrukkers van de arbeiders ziet. Dan toch is haar doelwit geen vrede tusschen deze groepen, maar vijandschap tegen en vernietiging der eersten, en deze sociale actie is tot verderf van ons maatschappelijk leven en kan niets anders dan op een daarvoor zeer onvankelijke bodem haat en verbittering zaaien.

Deze vakbeweging staat schuldig.

Of liever staat mede schuldig.

Wij moeten ons zelfs in onze critiek op het socialisme voor eenzijdigheid wachten, want wanneer alle christenen aan hun roeping hadden beantwoord zou er, om ons eens sterk uit te drukken, voor het socialisme geen plaats zijn, en de kapitalistische invloeden hebben diens vooruitgang verhaast. Mede om die reden verslaat het zijn tien-duizenden. Mede uit die oorzaken wint de moderne vakbeweging gedurig veld, en... deze Marxistische gedachten en overtuigingen zijn voor onze arbeidersbeweging ten vloek.

Maar wij moeten volledig en eerlijk zijn.

Ook de niet-Marxistische organisaties, die dus niet het beginsel van den klassenstrijd huldigen, kunnen verkeerd werken, wanneer zij de verhoudingen, die God in het leven gesteld heeft, uit het oog verliezen, en niet het waarachtig sociaal be-